

**Уруський Володимир Іванович,
заступник директора з наукової
роботи Тернопільського ОКІППО**

**Завдання методичних служб
у створенні організаційних та ресурсних основ
для освоєння педагогічних інновацій**

Шановні колеги!

Вступ

27 травня в Міністерстві освіти і науки України відбулася Всеукраїнська нарада з питань загальної середньої освіти.

У своїх виступах учасники зібрання висловлювали стурбованість з приводу широкого кола проблем, пов'язаних із забезпеченням якісної шкільної освіти в контексті обраного народом європейського вектору розвитку України.

Європейські виміри української освіти

Європейські виміри української освіти обумовлюються тими тенденціями, які є характерними в сучасному європейському просторі, а саме:

- прискорення темпів економічного та суспільного розвитку;
- перехід до постіндустріального, інформаційного суспільства, значне розширення масштабів міжкультурної взаємодії;
- глибокі структурні зміни у сфері зайнятості та зростання професійної мобільності;
- інтенсивний, випереджаючий розвиток освіти як молоді, так і дорослого населення тощо.

Світ змінюється настільки швидко, що ми не встигаємо усвідомити масштаби змін. Але за будь-яких умов Україні належить в першу чергу керуватися виключно власними стратегічними та національними інтересами. Це стосується всіх аспектів соціального життя, в тому числі, а може в першу чергу – освіти.

Освіта як фактор національної безпеки

Виходячи з таких міркувань, освіта в Україні має стати одним із важливих факторів національної безпеки і процвітання країни, добробуту кожного громадянина. В реаліях сучасного життя освіта покликана використати свій потенціал для консолідації суспільства, збереження єдиного соціокультурного простору країни, подолання напруги та соціальних конфліктів, які сьогодні переросли у збройні.

Фактори розвитку

Ми розуміємо, що шкільна освіта найближчі кілька років не зможе розраховувати на повноцінні державні інвестиції. Тому залишається орієнтуватися на внутрішній потенціал та резерви розвитку освітньої галузі, до яких можемо віднести (1) кадровий потенціал, (2) інноваційні педагогічні та (3) інформаційно-комунікаційні технології.

Інноваційний шлях розвитку

Інноваційний розвиток освіти передбачає впровадження комплексу організаційних та змістових нововведень, розвиток низки факторів та умов, необхідних для нарощування інноваційного потенціалу освітньої системи. Такий складний психолого-педагогічний процес вимагає чітко спланованих системних дій з боку всіх освітянських структур, які в своїй сукупності складають основу інноваційної політики.

Формування інноваційної культури педагогів

В інтерв'ю виданню "Forbes" 8 липня 2014 року Міністр освіти і науки України Сергій Квіт зазначив, що в Україні поки що відсутня проміжна ланка між інституціями, які виробляють інноваційний продукт, та вир споживачами цих новацій.

В той же час в освіті такої проблеми не існує. Методична служба галузі має багаторічний досвід, належний кадровий потенціал для організаційно-управлінського та науково-методичного супроводу впровадження педагогічних інновацій у навчально-виховний процес.

Усвідомлюючи безальтернативний варіант розвитку галузі на інноваційній основі, обласний інститут післядипломної педагогічної освіти ще 10-ть років тому приступив до діяльності щодо формування мотиваційної та функціональної готовності педагогічних працівників до впровадження освітніх інновацій в педагогічну практику.

Реалізована того часу науково-методична проблема **"Запровадження інноваційних педагогічних технологій у навчально-виховний процес"** дала імпульс інноваційному розвитку освіти та появі на освітянській карті області великої кількості адрес інноваційного педагогічного досвіду.

Інституційні зміни в методичній службі

Інноваційна модель розвитку освіти викликала, в свою чергу, потребу в реорганізації регіональної системи управління інноваційними процесами як цілісної інфраструктури.

Для створення такої інфраструктури обласна методична служба впродовж 2010-2013 років працювала над реалізацією науково-методичної проблеми **«Інституційний розвиток закладів післядипломної педагогічної освіти як науково-методичних установ»**.

За цей період:

- забезпечено подальший розвиток Р(М)МК(Ц) як науково-методичних установ, відповідно до оновленої нормативно-правової бази їх функціонування;
- робота методичної служби спрямовувалася на науково-методичний супровід професійної діяльності та неперервної освіти педагогічних кадрів; оновлення змісту освіти у відповідності до завдань інноваційного розвитку.

Напрацювання обласної методичної служби за попередні роки

Вагомим досягненням вказаного періоду було впровадження елементів та технологій дистанційної освіти.

Поряд із структурними змінами та технологічними нововведеннями, методисти області впродовж останніх років працювали також над удосконаленням групових та індивідуальних форм методичної роботи з педагогічними кадрами. Найбільш вдалим нововведенням варто назвати Авторські Творчі Майстерні як інноваційну форму підвищення кваліфікації вчителів та поширення перспективного педагогічного досвіду. За останні 2 роки через навчання в АТМ пройшли вдосконалення своєї професійної майстерності 220 педагогів.

Інформаційно-комунікаційні технології

В сучасному інформаційному суспільстві суттєву роль починають відігравати мережні технології організації навчання та самоосвітньої діяльності на основі використання сервісів Інтернет. Тому з точки зору інноваційного розвитку регіональної системи освіти сьогодні особливої уваги набуває організація індивідуальної та колективної діяльності педагогів з метою підвищення рівня їхньої професійної майстерності, наповнення навчального контенту актуальними надбаннями сучасної науки та педагогічної практики, використання передових освітніх методик у рамках функціонування високотехнологічного інноваційного освітнього середовища.

Кадровий потенціал як базовий фактор інноваційного розвитку системи освіти області нараховує сьогодні понад 15 тисяч висококваліфікованих працівників.

Завдяки вжитим за попередні роки заходам щодо професійної підготовки та підвищення кваліфікації у сфері використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій сформовано готовність більшості працівників освіти області до впровадження сучасних ІКТ в освітній процес.

Щодо матеріально-технічного та технологічного забезпечення закладів освіти сучасним обладнанням, підключенням шкіл до мережі Інтернет – то в цій справі не все так гаразд, як хотілося б.

Але давайте поставимо питання в іншій площині: наскільки ефективно та в якій мірі повноти використовується сьогодні наявне комп'ютерне обладнання? Скільки часу проводить середньостатистичний педагог перед комп'ютером, в мережі Інтернет, які доступні та безкоштовні сервіси і програми він використовує в своїй професійній діяльності? Чи все в даних питаннях так гаразд і на всі «сто», як ми рапортували донедавна в Міністерство?

Переконали, що на місцях ще не задіяні в повній мірі наявний кадровий та технологічний потенціал інноваційного розвитку системи освіти в силу об'єктивних та суб'єктивних чинників.

Особистісно орієнтоване високотехнологічне освітнє середовище

Враховуючи попередні багаторічні напрацювання, оцінюючи внутрішній потенціал освітньої галузі регіону для її подальшого інноваційного розвитку, методична служба області розпочинає в цьому навчальному році працювати над новою науково-методичною проблемою **"Науково-методичне та організаційно-управлінське забезпечення модернізації неперервної освіти керівних та педагогічних кадрів на засадах особистісно орієнтованого освітнього середовища"**.

Структурно високотехнологічне інноваційне освітнє середовище складається із трьох взаємопов'язаних компонентів:

- 1) суб'єктно-ресурсного,
- 2) матеріально-технічного та
- 3) технологічного.

Сьогодні в області відбувається процес створення єдиної системи інформаційно-ресурсної та науково-методичної підтримки педагогів на основі телекомунікаційних зв'язків, глобальних та локальних мереж.

Перші контури такої мережної взаємодії маємо у форматі ТерноВІКІ, мережі закладів, які беруть участь у проекті «Щоденник.ua» та йому подібних, в оновленій платформі дистанційної освіти на базі нашого інституту.

Сьогодні ми ставимо перед собою завдання створити в області єдиний освітній простір на базі сучасних ІКТ.

Для забезпечення простоти в спілкуванні та співпраці всіх учасників навчального процесу за допомогою мережних технологій, створення соціальних спільнот, засобів колективного спілкування та обміну знаннями, реального впровадження особистісно-орієнтованих технологій навчання, індивідуального професійно-кваліфікаційного росту кожного педагога планується впродовж наступних років якнайширше використовувати в роботі закладів та установ освіти технології WEB-2,0. Останні суттєво змінюють та оновлюють існуючі форми й методи освітньої й методичної діяльності в рамках функціонування цілісної освітньої системи.

Основні завдання Програми

Отже, найближчі 5-ть років методична служба області працюватиме над вирішенням таких завдань:

1. Створення високотехнологічного освітнього середовища, системи інформаційно-ресурсної та науково-методичної підтримки професійної діяльності та неперервної освіти педагогічних працівників на основі технологій WEB-2,0.

2. Забезпечення освітян області платформами та інструментальними засобами для функціонування віртуальних методичних структур, спільнот з архітектурою "клієнт" – "сервер".

3. Розробка та впровадження моделей універсальних методичних сервісних служб різних рівнів.

4. Трансформація функцій працівників обласної методичної служби відповідно до специфіки діяльності в умовах мережевої взаємодії.

5. Впровадження дистанційної освіти дітей та дорослих.

Очікувані результати

На наше переконання, реалізація програми дозволить:

по-перше, створити єдиний освітній простір системи освіти області;

по-друге, трансформувати структуру методичної служби, забезпечити впровадження горизонтальних процесо- та проблемно-орієнтованих форм, методів та технологій педагогічної взаємодії у віртуальному освітньому просторі;

по-третє, суттєво економити ресурси, в першу чергу фінансові;

по-четверте, забезпечити індивідуальний характер організаційно-управлінського та науково-методичного супроводу і ресурсного забезпечення професійної діяльності та неперервної освіти кожного педагога.

по-п'яте, підвищити в кінцевому підсумку ефективність та результативність навчального процесу, забезпечити вільний доступ до якісної освіти всіх школярів, незалежно від місця їхнього проживання.

Методична служба області усвідомлює свою роль та місце в забезпеченні сталого інноваційного розвитку освітньої галузі і має всі передумови для успішного вирішення поставлених завдань.

Дякую за увагу!